

Spis treści

Wstęp	9
Szkic pierwszy. „Moment” demokratyczny – dwa starożytne spojrzenia na demokrację	49
1.1. Arystoteles o sprawiedliwości i „rodzajach” demokracji	54
1.2. Demokracja jako „nie-ustrój”?	81
1.3. Republikański krytyk demokracji: Cynceron	91
Szkic drugi. „Moment” liberalny. Źródła	101
2.1. W kierunku jedni <i>Christianitas</i>	101
2.1.1. Święty Augustyn a rzymski republikanizm	109
2.1.2. Święty Tomasz z Akwinu i wiążące (każdą) ludzką osobę prawo naturalne	128
2.1.3. Szkotyści i „rewolucja nominalistyczno-woluntarystyczna”	139
2.2. Marsyliusz z Padwy i renesansowi humaniści	145
2.3. Rozum, wola czy skłonności („chcenia”)? Debaty XV wieku	155
2.4. Ku obywatelowi	173
2.5. Francuscy „politycy”	189
2.6. Katolicka szkoła z Salamanki	192
2.7. Kartezjusz: pewność poznawcza podmiotu a „moralność tymczasowa”	197
2.8. Grocjusz i „rozumowe prawo natury”	208
2.9. Ku konfrontacji republikańsko-liberalnej	213
Szkic trzeci. „Moment” liberalny (w zmaganiach z tradycją republikańską)	221
3.1. Nowożytny republikanizm	222
3.2. „Pierwsi” liberałowie	231
3.2.1. Hobbess	233
3.2.2. Locke	254
3.3. Republikanie i liberałowie: amalgamat?	273

3.4. Jakże odmienni liberałowie: Monteskiusz i Bentham	285
3.5. Erozja koncepcji uprawnień przyrodzonych i prawa natury/rozsądku	304
3.6. Konstytucjonalizm liberalny i państwo prawa (prawne)	312
3.7. Ku „nowemu liberalizmowi”	324
3.7.1. Konsekwencje „wczesnego utilitaryzmu”	327
3.7.2. John Stuart Mill	341
3.7.3. Green i kontynuatorzy	346
Szkic czwarty. Nowożytny „moment” demokratyczny	353
4.1. Rousseau: lud jako aktualny i stały zwierzchnik (zarazem rządzony)	358
4.2. Demokracja demokratów jako „rządy prawa” czy „rządy ludzi”?	395
4.3. Dziewiętnastowieczne ostrzeżenia	408
4.4. Społeczeństwo obywatelskie w demokracji?	419
4.5. Nadzieja Kanta i orzeczenie Schmitta	425
Szkic piąty. Demokracja liberalna	435
5.1. Postęp: historyczna konieczność kapitalizmu i (kojarzonej z nim) demokracji liberalnej?	438
5.2. Wobec totalitaryzmów	450
5.3. Rawls i ustanowienie zasad sprawiedliwości	473
5.4. Pierwsze odpowiedzi na projekt Rawlsa	483
5.4.1. Libertarianizm	485
5.4.2. Komunitaryzm	489
5.5. Poza horyzont uniwersalności?	498
5.5.1. Poza „dyskursem suwerennościowym”	515
5.5.2. Unieważnienie filozofii dającej normatywne ugruntowanie demokracji liberalnej?	537
5.4.3. Krytyka katolicka	548
Szkic szósty. Kres demokracji liberalnej?	563
6.1. Postmodernistyczna „anormatywność”?	563
6.2. Problematyczna nadzieja deliberacji	569
6.3. Demokracja agoniczna z „momentem” liberalnym?	600
6.4. Wielokulturowość: prawa grup?	626
6.5. Przyszłość (pewnego złudzenia?)	642
Bibliografia	665